МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Філологічний факультет

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи

_____

31 серпня 2022

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СПЕЦІАЛЬНА

PSYCHOLOGY SPECIAL

Ступінь бакалавра

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма Логопедія

Миколаїв - 2022

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Карсканова Світлана Вікторівна, старший викладач кафедри спеціальної освіти, кандидат психологічних наук

РЕЦЕНЗЕНТ: доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, доцент, доцент кафедри психології Чорноморського національного університету ім. Петра Могили Астремська І.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від "22" серпня 2022 року № 2

Завідувач кафедри спеціальної освіти_____ (Савінова Н.В.)

Програму погоджено з гарантом ОП (Логопедія.) _____ (Н. В.Савінова)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від "29" серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії_____ (Мороз Т.О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "31" серпня 2022 року № 11

Голова навчально-методичної комісії_____

Анотація. Програма спрямована на опанування студентами системою знань з основ загальної, спеціальної та порівняльної психології. Ми розглядаємо психологічні закономірності, які пронизують всі сфери діяльності людини, усі соціальні процеси, в які вона включена. Розвиваємо вміння студентів використовувати теоретичні та практичні знання із загальної, вікової, педагогічної та дитячої психології на практиці.

Ключові слова: психічні процеси, пізнавальні процеси, діяльність, норма розвитку, особистість, патологія розвитку.

Abstract. The program aims is to master students' knowledge of the fundamentals general, special and comparative psychology. We consider the psychological patterns that permeate all areas of human activity, all social processes in which it is involved. To develop students' ability to use theoretical and practical knowledge of general, age, educational and child psychology in practice.

Key words: Activity, norm of development, personality, pathology of development, mental processes, cognitive processes.

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Psychology special» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» за освітньо-професійною програмою «Логопедія. Спеціальна психологія».

***Мета курсу*:** є розкриття змісту і значення загальної психології як базової фундаментальної дисципліни, яка виступає основою для вивчення інших психологічних дисциплін; показати науково-теоретичну та методологічну роль загальної, вікової, дитячої, педагогічної психології у становленні системи знань, вмінь та навичок вихователів і вчителів.

Завдання курсу: теоретичні: сформувати у студентів науковий підхід до розуміння психіки та законів її існування; ознайомити студентів з досягненнями вітчизняної і світової психологічної науки, що необхідні в професійній діяльності педагога; формувати професійну спрямованість, інтерес і прагнення до творчого вивчення психології; практичні: розвивати вміння використовувати теоретичні та практичні знання із загальної психології на практиці.

Передумови для вивчення дисципліни: знання, вміння та навчики з наступних дисциплін: спеціальна педагогіка (порівняльна), теорія і спеціальна методика виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку, методика організації волонтерської діяльності; анатомія, фізіологія, патологія дітей та основи генетики.

Навчальна дисципліна складається з 5 кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психологопедагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПРН 19. Знає сучасні методи діагностики психічного і фізичного розвитку дитини дошкільного і шкільного віку.

ПРН 20. Здатний здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.

ПРН 24 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 25 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 26 Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

І. Загальнопредметні:

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ІІ. Спеціальні (фахові):

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК17. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК18. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК19. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК20. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК21. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК22. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК23. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК24. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Subject, tasks, methods and structure of modern psychology.
Тема 2. Psychics and its development in ontogenesis.
Тема 3. Personality psychology
Тема 4. Activities and mental processes .
Тема 5. Cognitive, regulatory, instrumental function of the psyche
Тема 6. . Feelings and perceptions.
Тема 7. Attention. Development of attention at different age stages
Тема 8. Memory. Memory development at different ages.
Тема 9. Thinking Development of thinking at different ages.
Тема 10. Imagination and creativity
Тема 11. Features of the psyche of a child with pathology of psychophysical development.
Тема 12. Age psychology as a science.
Тема 13. Periodization of mental development.
Тема 14. Psychology of children of early and preschool age.
Тема 15. Psychology of junior high school students.
Тема 16. Psychology of adolescents. Psychology of early adolescence
Тема 17. The structure of the individual
Тема 18 Emotions and feelings as a regulatory function of the psyche
Тема 19. Will as a regulatory function of the psyche
Тема 20 Temperament as an instrumental function of the psyche
Тема 21. Abilities as an instrumental function of the psyche
Тема 22. . Character as an instrumental function of the psyche
Тема 23. Features of communication development and the leading type of preschool activity with the norm and pathology of development
Тема 24. Mental development of a preschooler with normal and developmental pathology
Тема 25 Mental development of a student with normal and developmental pathology

3. Рекомендована література

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.]/ М. Й. Варій – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.–
2. Киричук О.В., Роменець В.А. Основи психології. – Київ, Либідь, 1996г.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія. К.: Видавництво Центр навчальної літератури, 2019, 272 с.
4. Максименко С.Д. Генезис существованиял ичности.: - К.: Издательство ООО «КММ», 2006, - 240 с.
5. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. – К.: Форум, 2002. – Т.1. – 319 с, Т. 2. – 335 с.
6. Психологія. Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 5-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2005. – 560 с
7. Основи психології: Підручник / За ред О.В. Киричука, В.А. Роменця. – Київ: Либідь, 1995. – 632 с.
8. Психологія з викладом основ релігії, під ред. Ю.Макселона. – Львів., Свічадо, 1998.
9. Савчин Мирослав Загальна психологія. К.: Видавництво Академія. Альма-матер, 2020, - 344 с.
10. Трофімов Ю.Л. Психологія. – Київ, „Либідь", 2000.

Допоміжна

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Навч. посібник / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей. – Львів: Край, 2005.
2. Загальна психологія: Навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: А.Г.Н., 2002.
3. Данченко Е. А., Титаренко Т. М. Личность: конфликт, гармония. – К., 1989.
4. Скотт Дж. Конфликты: пути их преодоления. – К., 1991
5. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: У 2 т.; Т.1. Теоретикометодологічні проблеми генетичної психології. – К.: Форум, 2002.
6. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / За заг. ред. В.А. Козакова. – К.: КНЕУ, 2003.
7. Психологія / За ред. Г.С. Костюка. – К.: Рад. школа, 1968. Психологія: Підручник / За ред. Ю.Л. Трофімова. - 3-тє видання, стереотипне. – К.: Либідь, 2001.
8. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології: Досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-понятійного апарату: Навчальнометодичний посібник. – К.: Ніка-Центр, 2003..
9. Семиченко В.А. Психология эмоций: Модульный курс (лекции, практические занятия, занятия для самостоятельной работы для преподавателей и студентов). – К.: Магистр-5, 1999. – 128 с.
10. Семиченко В.А. Психические состояния: Модульнyй курс (лекции, практические занятия, занятия для самостоятельной работы для преподавателей и студентов). – К.: Магистр-5, 1999. – 128 с.
11. Яценко Т.С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися. – Киев, „Освита", 1993.

4.Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: виконання індивідуальних завдань, контрольних робіт, тестування, написання рефератів. Мобільне навчання із икористанням WAP і GPRS технологій, рольові ігри, парна, групова робота, презентація.